

Василије ДРАГОСАВЉЕВИЋ

Историјски институт Београд

v.dragosavljevic@yahoo.com

UDC: 27"519/579":929 *Sv. Martin od Brage*

ИДЕОЛОГИЈА НЕМАЧКОГ НАЦИОНАЛСОЦИЈАЛИЗМА У РОМАНУ „ТАРНЕРОВ ДНЕВНИК“ ВИЛИЈЕМА ЛУТЕРА ПИРСА

Апстракт: Циљ рада је да се прецизном анализом романа маркирају основни идеолошки постулати немачког националсоцијализма који су вешто прикривени унутар страница „Тарнеровог дневника“ попут псеудонаучног расизма, антисемитизма, аграризма, глорификације политички мотивисаног насиља и нацистичке визије глобалног (расног) геноцида. Ова анализа допринела би да се идентификују идеје које су инспирисале деструктивни ефекат Пирсовог дела, као и да се истраживачима који се баве изучавањем политички мотивисаног насиља скрене пажња на жанр књижевне фикције као једног од главних средстава пропаганде политичког екстремизма.

Кључне речи: Вилијем Лутер Пирс, националсоцијализам, неонацизам, расизам, антисемитизам, аграризам, тероризам.

Роман „Тарнеров дневник“ представља једно од најконтроверзнијих и политички веома утицајних дела савремене америчке књижевности. За четири деценије од свог првог издања (1978)¹ инспирисао је оснивање више неонацистичких организација и преко четрдесет терористичких напада у којима је страдало две стотине људи стекавши на тај начин репутацију главног генератора политички мотивисаног насиља у САД. Његов аутор, В. Л. Пирс, доктор физичких наука и унивезитетски професор започео је свој политички ангажман 1963. године прикључивши се Америчкој нацистичкој партији (АНП) Џорџа Роквела. Након Роквеловог убиства (1967), Пирс, настојећи да избегне грешке свог политичког ментора – Роквелово отворено позивање на идеологију и политичку праксу Немачке националсоцијалистичке партије (NSDAP) и употребу нацистичке иконографије, који

¹ Дело је првобитно објављено у облику фељтона (у двадесет и шест делова) у Пирсовом листу *Attack!/National Vanguard* периоду 1975–1978 године. Прво издање књиге објавила је Пирсова издавачка кућа *National Vanguard Books*. Продаја романа одвијала се путем поменуте издавачке куће и појединих опскурних листова десничарске и милитаристичке тематике. Након бомбашког напада у Оклахома Ситију дело је добило велики публицитет и први пут је објављено од стране комерцијалног издавача *Barricade Press*. Парадоксално главни уредник комерцијалног издања Лајл Стјуарт, по етничкој припадности Јеврејин, у предговору је нагласио да се ради о морално неприхватљивој књизи али да је уредништво ипак пристало да је објави поштујући америчку политичку традицију слободе говора. Недуго потом издавачка кућа је банкротирала тако да су ауторска права враћена Пирсу и издавачкој кући *National Vanguard Books*.

су по његовом мишљењу допринели политичком неуспеху и маргинализацији АНП² мења приступ у промоцији својих политичких идеја. Као плод тог настојања настао је роман „Тарнеров дневник“ који аутор потписује под псеудонимом Ендру Мекдоналд. У роману, који је у епистоларној форми, испричана је фиктивна прича о грађанској побуни у САД која прераста у расни рат, нуклеарни холокауст и на послетку се завршава у глобалном геноциду свих небелаца и успостављању Аријевске светске владе.

Пирсов роман писан је у облику дневника Ерла Тарнера у коме се излажу догађаји у периоду од септембра 1991. до новембра 1993. године. Дневнички записи главног јунака омеђени су прологом и епилогом анонимног историчара из далеке будућности који има улогу приређивача пронађеног историјског извора. Роман отвара пролог анонимног историчара који нас обавештава да је дневник пронађен у рушевинама Вашингтона стотину година после апокалиптичног финала „Велике беле револуције“ (1999) те да му је намера да овај дневник приреди и објави како би будуће генерације стекле ширу слику о догађајима који су предходили револуционарном преврату, као и жртви коју је Тарнер поднео за остварење својих политичких идеала.³ Након пролога, роман се наставља у епистоларној форми дневничких записа преко којих се читаоци упознају са ликом Тарнера, младог инжењера који је, револтиран репресивном легислативном политиком америчке владе (суспензија другог амандмана устава САД којим се грађанима дозвољава поседовање ватреног оружја), приступио „Организацији,“ политичкој групи која је решена да се бори за очување уставног поретка. Битно је напоменути да аутор у уводним деловима романа пружа мало података о идеологији и крајњим политичким циљевима „Организације“ али зато даје врло детаљан опис „Система“ тј. владе и владине политике против којих „Организација“ наступа. Израз *Систем* Пирс је преузео из нацистичког вокабулара. Овим термином нацисти су означавали период Вајмарске републике 1918–1933. год. током кога је према њиховом уверењу Немачком управљало „међународно јеврејство.“⁴ Кроз опис *Система* дата је суморна слика америчког друштва оптерећеног економском стагнацијом, расним немирима, криминалом и моралном и материјалном корупцијом. Системом управља (од грађана) дистанцирана политичка и пословна елита чији представници спроводе репресивну политику заштите интереса крупног капитала и незаконитог прогона политичких неистомишљеника кријући се иза идеала демократског либерализма и мултикултурализма.⁵ У настојању да се одржи на власти, вођена искључиво својим материјалним интересима, политичка елита перфидно користи мултинационални и мултирасни карактер америчког друштва стварајући од мањинских националних и расних удружења (тзв. Већа за националне односе) парадржавне органе и помоћне полицијске снаге, којима се додатно ојачава

² Griffin 2001: 105, 108, 110–111.

³ Пирс 2018: 3–4. Издање које је коришћено у овом чланку нема наведеног издавача, годину и место издања. Анонимни издавач сигурно је на овај начин желео да избегне потенцијалне законске последице како због промовисања неонацистичких идеја тако и због непоштовања ауторских права.

⁴ Schmitz-Berning 2007: 597–598.

⁵ Пирс 2018: 13–14, 21, 30–31.

репресивни апарат, који прогони политичке неистомишљенике. Учешће мањина – Афроамериканаца, Хиспаноамериканаца, Јевреја и др. у репресивном апарату - даје целокупној владиној политици изразито антибелачки карактер.⁶

У првом делу романа Пирс излаже оштру критику афроамеричке популације и њене улоге у Систему.⁷ Афроамериканци портретисани су као физички супериорни, склони криминалу и предаторском понашању. Пирс је посебно наглашавао склоност Афроамериканаца ка силовању незаштићених белих жена. Ова тема се јавља на неколико места у роману⁸ са циљем како да пласира нацистичку доктрину о расном мешању као главном узроку декомпозиције аријевске расе тако и да кроз трауматичну тему радикализује женски део читалачке публике и приближи га политичким циљевима „Организације“. Ништа боље нису описани бели становници САД; као апатична маса окренута преваходно стицању материјалних добара, невољна да искорачи из зоне личног комфора и конзумеризма и стога немоћна да заустави ентропију друштва.⁹ Оштра критика материјалистичке филозофије, капиталистичког економског система и културе конзумеризма аутору романа служи као платформа са које ће у каснијем току романа пласирати низ антисемитских ставова. У идеологији националсоцијализма лик Јеврејина приказан је као бескрупулозни трговац, шпекулант и профитер – творац модерног капиталистичког друштва који своја материјална богатства користи као оружје у миленијумском рату између семитске и аријевске расе.¹⁰

Подстакнута суспензијом другог амандмана устава САД „Организација“ радикализује своје деловање трансформишући се у подземну организацију састављену од терористичких ћелија. Тарнер као члан једне од ових јединица описује прву фазу револуције током које активисти „Организације“ врше низ оружаних напада на институције и истакнуте службенике Система. У опису ових акција Пирс се често фокусира на техничке детаље оружја (импровизовани експлозив, минобацачка артиљерија и сл.) и тактичку припрему, тако да поједини делови романа добијају облик приручника за извођење терористичких напада. Тарнер и његови саборци приказани су као неустрашиви идеалисти који улажу све своје напоре у нади да ће њихове акције политички осветити апатичну масу белих Американаца и навести је да се придружи рату који „Организација“ води против Система. Тарнерова јединица диже у ваздух зграду ФБИ у Вашингтону у намери да спречи увођење компјутеризованог система личних докумената преко којих би

⁶ Пирс 2018: 7–8, 11, 14, 113, 126–128.

⁷ Изразита антипатија коју Тарнер показује према Афроамериканцима има корен у животном искуству аутора романа. Пирс се политички активирао почетком 60-их година XX века када је покрет за политичку еманципацију Афроамериканаца кроз акције Црних пантера добио изузетно насилан карактер. Пирс је Црне пантере сматрао за криминалну банду и све касније политичке покрете Афроамериканаца посматрао је из перспективе наставка политичког легата ове расно конципиране радикалне организације.

⁸ Пирс 2018: 90–95, 109–111, 123, 135–136, 232, 283–284, 295–296, 303–304.

⁹ Пирс 2018: 102–103.

¹⁰ Розенберг 2013: 36–42, 55–56, 59, 191, 195, 316–317; Хитлер 2001: 106–108, 166, 205–206, 209, 392–393.

Систем могао да надзире кретање и финансијске трансакције свих грађана.¹¹ Мету њихових напада представљају и редакције медија који према оценама „Организације“ представљају један од главних ослонаца Система који спороводи политику дезинформација у циљу даље политичке дезоријентације и пасивизације маса.¹² Приказом оружаних акција „Организације“ аутор пласира један од фундамената нацистичке идеологије - глорификацију политички мотивисаног насиља спровођеног кроз директну акцију. Наиме, насиље Тарнера и његових сабораца има еманципаторску димензију и намену. Управо преко њега аутор жели да да одговоре на питања која се провлаче кроз цео роман а то су ко су заправо припадници беле расе и које вредности они симболишу. Треба напоменути да се с истим питањем сусрео и режим у нацистичкој Немачкој при доношењу злогласних Нирмбершких закона чија је функција била да прецизно правно дефинишу Аријевца.¹³ Суочени са реалношћу која је потирала све њихове хипотезе базиране на серологији и сличним опскурним псеудонаучним дисциплинама - да се Аријевац може дефинисати на основу крвне групе, облика лобање или пигментације, нацистичке главешине су на послетку заузеле став да је Аријевац онај који као Аријевац и поступа.¹⁴ Другим речима сматраги се Аријевцем може само онај који је беспоговорно прихватио идеолошку догму NSDAP и ускладио са њом сваки аспект својих размишљања и поступака. По истом моделу идентификације кроз антитезу и Пирс у свом роману долази до истоветног закључка. Спремност Тарнера и његових сабораца да се одрекну сопствених приватних живота и жртвују исте у борби за своје идеале, уздиже их изнад политички апатичне масе и даје одговор на питање шта је то бели Американац и које су његове карактеристике и вредности. Упркос прегнућима чланова „Организације“, већина становништва остаје политички пасивана показујући неразумевање и непријатељство **према циљевима** „Организације“.¹⁵ Покушавајући да установи који је разлог недостатка реакције на њихову политичку борбу, кроз Тарнерова унутрашња размишљања, аутор понавља оштру критику америчког друштва са посебним освртом на присталице тзв. десничарских покрета и идеологија попут конзервативаца и либетеријанаца.¹⁶ Иако су њихови основни политички ставови јасно усмерени против Система, они нису вољни да се упусте у директну борбу са њим јер нису у стању да спознају суштину његове природе – непомирљиво

¹¹ Пирс 2018: 35–37.

¹² Пирс 2018: 72–74.

¹³ Ослањајући се на историјске конструкције идеолози NSDAP (Д. Екарт, А. Хитлер, А. Розенберг и др.) поставили су аксиом да су целокупна достигнућа људске врсте у домену науке, технике и уметности ексклузивни продукт Аријевца – древне расе високих психофизичких квалитета која је у далекој прошлости владала евроазијским континентом а чије директне сукцесоре представљају етнички Немци. За више података о историјату конструкта „идеалног“ Аријевца види – Драгосављевић 2020: 78–90.

¹⁴ Voaz 2009: 250–251, 269–271.

¹⁵ Пирс 2018: 87–88.

¹⁶ Пирс 2018: 27, 49, 80–83, 104; и на овом месту јасан је утицај Хитлерових ставова који је конзервативце апострофирао као „кукавице“ према којима осећа „најдубље гађење“. Види – Хитлер 2001: 237.

непријатељство према белим Американцима. Ту Пирс по први пут открива суштину идеологије „Организације,“ тј. теорију да *Систем* заправо представља окупациони режим којим управљају Јевреји који за циљ имају економску експлоатацију и биолошко уништење белих Американца.¹⁷ Захваљујући својој посвећености циљевима „Организације,“ Тарнер брзо напредује у унутрашњој хијерархији покрета и постаје вођа једне од терористичких ћелија и члан елитне тајне групе унутар „Организације“ тзв. Реда. Као члану Реда Тарнеру постају доступна тајна знања која се налазе у „Књизи“ коју добија да прочита у процесу иницијације. Пирс не даје много детаља о садржају књиге али наглашава да је она само учврстила Тарнерово убеђење у исправност и сврсисходност политичких циљева „Организације.“¹⁸ Концепт Реда, као ћелије унутар „Организације“ окуплене око тајног знања о историји беле расе, представља ауторов омаж Немачком реду, тајној организацији унутар NSDAP коју су чинили водећи идеолози нацистичке партије попут Хитлеровог ментора Дитриха Екарта, Алфреда Розенберга аутора *Мита двадесетог века* и Готфрида Федерера творца нацистичког економског програма.¹⁹

Иако приказан као послушан војник покрета, Тарнера и даље повремено муче етичка питања, у првом реду да ли циљеви „Организације“ представљају довољно добар разлог за смрт великог броја Американца који страдају у терористичким акцијама.²⁰ Он одбија да прихвати политичку пасивност већине грађана и покушава на своју руку да успостави контакт са групама друштвених прогнаника и анархиста које на улицама Вашингтона воде сопствени рат против *Система*. Том приликом Тарнер се из прве руке упознаје са животом градске омладине и њеним субкултурама. Иако им прилази са идејом да у њима нађе саборце, Тарнер је на послетку згађен стилем живота који млади бунтовници воде. Од сарадње са овим скупинама Тарнера је на послетку одбило то што они своје женске чланове, који се не покорављају правилима групе, продају као бело робље извесном јеврејском криминалцу Каплану који организује сексуалне оргије за кијентелу из високих политичких кругова Вашингтона.²¹ У опису Каплановог лика по први пут у роману се срећемо са једним карактеристичним елементом нацистичке пропаганде о Јеврејима представљеним као трговци белим робљем и макрои који подводећи аријевске жене кроз расно мешање спроводе политику уништења аријевске расе.²² Самоиницијативни покушај налажења савезника доводи до уништења Тарнерове терористичке јединице његовог хапшења од стране ФБИ. Тарнерово хапшење и бруталан третман коме је био изложен у истрази

¹⁷ Пирсова теорија о постојању „Ционистичке окупационе владе“ (Zionist occupational government - ZOG) која управља САД на штету белог становништва путем *Тарнеровог дневника* ући ће у идеолошки конструкт и вокабулар свих потоњих екстремних десничарских и неонацистичких покрета у англофоним земљама попут Реда, Новог реда, Аријевског братства, Аријевске нације, Аријевске републиканске армије и др.

¹⁸ Пирс 2018: 116–121.

¹⁹ Carsten 1969: 28–29.

²⁰ Пирс 2018: 62–63.

²¹ Пирс 2018: 107–111, 132–141.

²² Хитлер 2001: 44, 165–166, 269.

послужили су аутору да шире елаборира своју теорију о постојању окупационог режима којим управљају Јевреји. Његово испитивање води пуковник Мосада Саул Рубинпоп образложењем да Тарнерова терористичка и антисемитска активност заправо представља кршење Међународне конвенције о геноциду над Јеврејима и да стога он као представник државе Израел има првенство у истражном поступку те да ће ухапшени чланови Организације бити процесуирани пред међународним трибуналом у коме ће седети представници правосуђа САД и државе Израел. Лик иследника Рубина – страног држављанина, који током истраге садистички мучи америчког грађанина Тарнера, поред осликавања узурпације влашћења америчке државе од стране Израела, Пирсу је послужило и за оцртавање нацистичког архетипа Јеврејина као интелигентног и безобзирног непријатеља који се у јавности представља као страдалник а иза затворених врата се разобличује као брутални насилник и мучитељ.²³ Кроз Тарнерова размислихања током истраге Пирс користи прилику да негира нацистичке злочине почињене током Холокауста, даје низ референци на Други светски рат и каснија суђења нацистичким главешинама од стране Савезника. Тако је суђење Адолфу Ајхману означено као „циркуска атракција“ у служби јеврејске пропаганде „измишљеног злочина против јеврејског народа.“²⁴

За време Тарнеровог боравка у затвору „Организација“ покреће другу фазу револуције коју карактерише одустајање од директног рата са *Системом* и прелазак на тактику подривања подлоге на којој *Систем* почива, тј. америчке економије. Вођство „Организације“ је схватило да терористичке акције усмерене против државног апарата и медија не могу да покрену масовни устанак белог становништва јер су белци огрезли у политичку апатију и конзумеризам. У складу са тим, вођство „Организације“ доноси одлуку да пређе на стратегију напада који ће угрозити функционисање америчке привреде – тиме ће најшири слојеви становништва изгубити услове за основну егзистенцију, а *Систем* ће изгубити свој основни адут. „Организација“ покреће низ акција саботаже инфраструктурних и индустријских објеката у већем броју америчких градова. **Тодоводи** до економског краха, прекида логистичких ланаца и појаве глади и епидемија у погођеним областима. Вођство „Организације“ свесно је да гро жртава страдалих у овим саботажама представљају белци али је спремно да прихвати ту чињеницу будући да њен циљ – очување беле расе - представља највишу вредност и предуслов за опстанак човечанства.²⁵ На овом месту срећемо се са *социјалдарвинизмом* једном од карактеристичних тачака идеологије националсоцијализма. Присталице социјалдарвинизма пројектовале су Дарвинове закључке изнете у књизи *Постанак врста* (о беспоштедној борби за опстанак као покретачком тачку еволуције) на функционисање људског друштва. Према социјалдарвинистима, у борби за опстанак, све је дозвољено, будући да

²³ Пирс 2018: 142–150. У питању је српско издање и српски превод. Нема података о личности преводиоца. види белешку 3.

²⁴ Пирс 2018: 147–148, 308–309.

²⁵ Пирс 2018: 152, 159–165, 180–181.

еволуциони прогрес нема алтернативу а све жртве поднете у борби страдају у име (нај)вишег добра.²⁶ Као пример доследне имплементације социјалдарвинистичких начела од стране нацистичког руководства, можемо издвојити случај Јужног Тирола – немачке територије која је након слома Хабзбуршке монархије припала Италији. Хитлер у *Мајн Кампфу* износи мишљење да је за очување аријевске расе неопходно жртвовати део њених припадника – у овом случају германофону становништво Јужног Тирола које је Хитлер препустио свом савезнику - фашистичкој Италији. И ако су етнички Немци на тој територији били изложени бруталном терору и асимилацији од италијанских фашиста²⁷ Хитлер је био спреман да то допусти како би на ширем међународном плану осигурао победу нацистичке Немачке. Без моћних савезника, Немачка – бастион Аријевске расе, лако ће бити надвладана од стране својих непријатеља из чега произилази да је рационално – а стога и морално прихватљиво - жртвовати део аријевског расног корпуса, како би се сачувала целина.²⁸ У наставку романа, Пирс ће се још неколико пута вратити на питање моралног оправдања жртвовања невиних у борби за остварење виших циљева. После годину дана проведених у самици, Тарнер је ослобођен у спектакуларној акцији. Поново сеприкључује подземној мрежи „Организације“ у улози вође јединице задужене за логистику и обуку. У улози инструктора, Тарнер обучава чланове многобројних терористичких ћелија руковању експлозивом и истовремено координира широку мрежу организације за набављање и кријумчарење оружја.²⁹ Покушавајући да парира новој стратегији „Организације“, влада САД унајмљује тимове плаћених убица из криминалног миљеа да ликвидирају људе за које се сумња да припадају „Организацији.“ „Организација“ одговара низом терористичких напада, у којима гине неколико стотина шефова криминалних кланова. Приређивач Тарнеровог дневника даје кратко појашњење читаоцима да су мафија и остали криминални кланови представљали удружења законских преступника под контролом Јевреја – тј. групације људи које су живеле од продаје дроге, пљачке и других видова искоришћавања својих саплеменика, напомињући на крају да су сви припадници криминалних кланова погубљени након Беле Револуције као издајници своје расе. Ову епизоду Пирс користи да истакне идеолошки став „Организације“ према криминалцима који не представљају само друштвено зло, већ и расне издајнике.³⁰ Ово такође представља пресликавање става нацистичког режима према свим облицима криминалитета. Склоност ка криминалу и девијантним облицима понашања тумачено је од стране нацистичких идеолога као сигуран знак припадности инфериорним расама или (у случају да је преступник Аријевац) атавизма, тј. регреса у процесу еволуције.³¹

²⁶ Вајкарт 2006: 46, 71–78.

²⁷ Bosworth 2006:179, 245.

²⁸ Хитлер 2001: 303, 399–403.

²⁹ Пирс 2018: 153–158, 176,195–198.

³⁰ Пирс 2018: 131–132, 171–172.

³¹ Италијански криминолог Чезаре Ломброзо је проучавајући физичке карактеристике вишеструких

У наставку романа Тарнер је прекомандован на Западну обалу где „Организација“ по први пут иницира конвенционални сукоб са снагама Система, успева да сломи отпор снага безбедности и успостави своју контролу над територијом јужне Калифорније.³² Тарнеров боравак у Лос Анђелесу током ових борби послужио је аутору да се врати на тему коју је започео ликом Каплана, Јеврејина - трговца белим робљем у Вашингтону. Штаб Тарнерове јединице смештен је у вили која је припадала Јеврејину, једном од магната порно индустрије. У паузама између борби шетајући се по унутрашњости куће Тарнер је запрепашћен количином луксуза и констерниран фотографијама на зидовима на којима је власник куће представљен у интимним моментима са малолетним белим девојкама и мушкарцима.³³ Ову епизоду Пирс користи да читаоца подсети на једну од максима нацистичке антисемитске пропаганде – мит о Јеврејину као трговцу белим робљем и макроу који подвођењем аријевских жена жели да уништи белу расу.³⁴

У успеху Организације у јужној Калифорнији круцијалну улогу имала је политика инфилтрације њених чланова у војне структуре које су у кључном моменту отказале послушност влади САД и стале на страну побуњеника.³⁵ Овде је аутор тематизовао једно од кључних дилема нацистичке идеологије и њеног режима. Први покушај NSDAP да се силом дочепа власти, тзв. Пивнички пуч 1923. године, сломиле су управо војне јединице које су остале лојалне влади. Том приликом страдао је велики број нацистичких главешина, сам Хитлер био је рањен а NSDAP је била званично забрањена и на пуну деценију потиснута на маргине политичког живота.³⁶ Поучен овим искуством вођа NSDAP одрекао се идеје о доласку на власт путем оружаног преврата и окренуо се методама парламентарне борбе.³⁷ Мада је на послетку NSDAP преузео апсолутну власт у Немачкој унутар нацистичког вођства, наставио је да егзистира негативан став о војсци као институцији који се читовао у низу репресивних мера нацистичког режима прена војној елити и покушаја да се ова институција замени или барем надјача стварањем формација попут SA или SS –

преступника дошао до закључка да они представљају случајеве атавизма, тј. регреса у процесу еволуције, те да је њихово антисоцијално понашање биолошки детерминисано. Нацистичке институције прихватиле су Ломброзову теорију о „рођеном“ (биолошки предодређеном) криминалцу и, у складу са тим, спроводиле су радикалну репресивну политику према свим облицима криминалитета.

³² Пирс 2018: 212–223.

³³ Пирс 2018: 220.

³⁴ Поједине главешине NSDAP попут Јулијуса Штрајхера вође нирмбершког огранка партије показивали су у свом пропагандном раду опсесивну фиксацију (по њиховој процени) сексуално девијантним понашањем припадника јеврејске заједнице и негативним утицајем које оно оставља на аријевски расни корпус. У свом пропагандном листу *Der Sturmer* (Јуришник) Штрајхер је креирао слику Јеврејина као сексуалног предатора који систематски, користећи се својим материјалним статусом, али по потреби и силом, атакује на част жена аријевске расе. Види - Воаз 2009: 186.

³⁵ Пирс 2018: 223–227.

³⁶ Payne 1995: 155.

³⁷ Knox 2007: 342–345.

паравојних одреда састављених искључиво од идеолошки изграђених партијских чланова.³⁸ Трауматично искуство нацистичке партије са војском као независном и аполитичном институцијом пресликава се и у наставку Пирсовог романа у коме Тарнер у више наврата изражава своју сумњу у лојалност војних јединица које су пришле „Организацији“ и поздравља настојање вођства да њихово људство што пре замени члановима и симпатизерима „Организације“.³⁹

Заузимањем јужне Калифорније „Организација“ је дошла у посед нуклеарног наоружања и одмах упутила претњу влади да ће у случају да војска САД нападе Калифорнију одговорити нуклеарним ударима на Њујорк и Тел Авив (на тим локацијама живи више од половине укупног броја Јевреја у свету). Инхибирана овом претњом и побуном унутар својих јединица, влада САД остаје пасивна. По окончању војних операција, „Организација“ на територији под својом контролом приступа изградњи новог друштва путем имплементације својих идеолошких постулата. Први потез нових власти је принудно исељење комплетног небелачког становништва јужне Калифорније и њихова депортација на територију под контролом Система. Тарнер, који је добио позицију саветника за логистику у новој управи у Лос Анђелесу, учествује у овој акцији и у свом дневнику оставља низ забелешки у којима су прогнаници Афроамериканци и Хиспаноамериканци окарактерисани као криминалци, дилери дроге, па чак и канибали. Такође, Тарнер, као случајни сведок, оставља и забелешку о судбини људи мешане расе који су масовно хапшени и упућивани у непознатом правцу. Иако је наглашавао да му је њихова судбина непозната, Тарнер је закључио да су сви они вероватно ликвидирани.⁴⁰ Одлука да се особе мешане расе ликвидирају, а не депортују на територију под контролом Система као други небелци, заправо указује на радикализовану имплементацију нацистичких теорија у којима је расно мешање означено као злочин, тј. главни узрочник деградације аријевске расе.⁴¹ Питање расног мешања које су нацисти сматрали за првостепени узрок декомпозиције аријевске расе, а самим тим и деградације човечанства у целини, биће додатно тематизовано у наставку романа. Након елиминације небелачке популације на својој територији, „Организација“ долази у сукоб са Јеврејима који у координацији са владом САД покушавају да подигну побуну белачког становништва. И у овом случају су Јевреји, по моделу националсоцијализма, приказани као вешти агигатори и пропагандисти који својим радом опструишу политичко јединство аријевског расног корпуса.⁴² Несигурно у лојалност белачке популације вођство „Организације“ решава да спроведе погром над свим белцима који су се „огрешили о своју расу,“ тј. који су на неки начин допринели расном мешању. Током једнодневног погрома, који Тарнер назива „дан конопца“, активисти

³⁸ Siemens 2017: 159–163.

³⁹ Пирс 2018: 238–239, 254, 262–263.

⁴⁰ Пирс 2018: 241–244, 247–250.

⁴¹ Розенберг 2013: 50, 69–70, 72, 348, 446.

⁴² Хитлер 2001: 137–138, 297, 401.

„Организације“ јавно вешају низ истакнутих чланова некадашњег друштва, попут политичара, црквених великодостојника, универзитетских професора, судија, културних радника, спортиста и холивудских глумаца, али и обичних људи који су живели у расно мешаним браковима или подржавали политику мултикултурализма.⁴³ Ликвидација великодостојника хришћанских номинација представља једно од кључних тачака романа у саображавању његовог садржаја идеологији националсоцијализма. У уводним деловима романа, Тарнер наводи да међу чланством „Организације“ има пуно хришћанских фундаменталиста и да се истичу као један од најодлучнијих и најфанатичнијих елемената терористичке мреже.⁴⁴ Сада, након преузимања власти, Тарнер означава вође хришћанских заједница као главне пропагаторе мултирасног друштва и расног мешања, а хришћанске вернике као „менталне дефекте“ који се клањају Христу – Јеврејину и који су, зарад својих религијских уверења, спремни да доведу у питање опстанак беле расе.

Кроз форму фусноте историчара-приређивача *Дневника*, Пирс износи свој став да је хришћанство (као и све остале религије) заправо специјални психолошки програм који су осмислили Јевреји како би, путем промоције пацифизма и мултирасног друштва, лакше подјармили све нејеврејске народе. Историчар наводи да су после Беле Револуције све религије забрањене и замењене разумом, науком и знањем.⁴⁵ У Пирсовој критици хришћанства,⁴⁶ као и у самом делу романа, у коме је она пласирана, може се препознати снажан утицај идеологије и политичке праксе националсоцијализма. Хитлер и већина нацистичких идеолога били су по уверењу социјалдарвинисти и испољавали су бруталну нетрпељивост према хришћанству, тумачећи га, исто као и Пирс, превасходно као покушај Јевреја да осталим народима наметну своју религију и културу.⁴⁷ Хитлер је на, основу судбине свог политичког узора Георга Ритера Шенерера, исправно закључио ће га отворени сукоб са хришћанством гурнути на маргину политичког живота, те је коначни обрачун са хришћанском црквом одложио до времена свог доласка на власт.⁴⁸ У духу те одлуке Хитлер је подржао неколицину нацистичких главешина предвођених Розенбергом који су настојали да помире хришћанску догму и идеологију националсоцијализма кроз стварање нацификованих протестантских и римокатоличких верских

⁴³ Пирс 2018: 257–260,

⁴⁴ Пирс 2018: 104–105.

⁴⁵ Пирс 2018: 245–246, 260, 265.

⁴⁶ Пирс (чија је породица припадала презбитеријанцима) одбацио је хришћанство још у тинејџерским годинама да би током 70-их заједно са својим политичким саборцима формирао нову религијску заједницу - Цркву Космотеизма. Основна идеја Пирсове религије је спиритуализација природе - пантеизам тј. комбинација социјалдарвинизма и ариозофије. Према догми космотеизма постоји ево који подразумева материјалну и душу која подразумева спиритуалну страну човека. Ова два елемента људске природе налазе се у непресталном сукобу и предствљају класичан дуалистички модел карактеристичан за ранохришћанске секте (манихејство, богумилство итд.).

⁴⁷ Розенберг 2013: 34, 63–65, 70–71, 100, 127.

⁴⁸ Kallis 2003: 309.

организација.⁴⁹ По доласку на власт 1933. године, нацистички режим је показао своје право лице – десетине хиљада свештеника различитих хришћанских номинација упућени су међу првима у концентрационе логоре у којима су мучени и убијани јер су одбили да се одрекну својих религијских уверења зарад нацистичких идеолошких фантазмагорија.⁵⁰ Сам концепт „дана конопца,“ као одлучног обрачуна са издајницима беле расе, представља алузију аутора на тзв. „Ноћ дугих ножева,“ догађај из историје NSDAP у коме се Адолф Хитлер немилосрдно обрачунао са дисидентима унутар своје партије и преосталим противницима из политичког живота претходне Вајмарске републике.⁵¹

Након погрома „Организација“ приступа процесу преобликовања друштва у јужној Калифорнији.⁵² Бело становништво се расељава из великих урбаних центара и преузима мануелне послове у пољопривреди и одржавању инфраструктуре које су до тада обављали небелци. Велике урбане англомерације, у којима су била смештена црначка и хиспано гета, руше се и уместо њих се праве велики паркови.⁵³ Идеја деурбанизације и реарганизације друштва чини једну од окосница идеолошког конструкта националсоцијализма.⁵⁴ У измаштаној историји аријевске расе, коју су пласирали нацистички идеолози, идеални Аријевац је земљорадник-ратник, док су градови представљени као извор биолошког опадања, криминалитета и расног мешања.⁵⁵

У наставку романа „Организација“ долази до података да се снаге *Система* спремају да униште њено нуклеарно оружје и конвенционалним нападом на Калифорнију елиминишу ово упориште Беле Револуције. Стога вођство шаље неколико тимова оперативаца који размештају нуклеарне главе из Вандерберга широм територије САД под контролом *Система* и испостављају ултиматум влади да одустане од напада на Калифорнију јер ће у супротном активирати ове нуклеарне бомбе. Да би убедила владу САД у своју одлучност, „Организација“ активира две нуклеарне бомбе, које су претходно тајно допремљене у Мајами и Чарлстон, изазивајући смрт више милиона људи.⁵⁶ Унутар владајућих кругова САД долази до сукоба између политичара (иза којих се крију Јевреји), који су захтевали моментални нуклеарни напад на Калифорнију, и војних кругова, који су настојали да успоставе примирје, како би могли да детектују и онеспособе нуклеарне бомбе које су активисти „Организације“ поставили широм САД.⁵⁷ Вођство „Организације“ добија информацију да је политичка струја однела превагу над војном и решава да прва зада ударац лансирањем нуклеарних бојевих глава на Њујорк и Изрел. Након тога долази

⁴⁹ Payne 1995: 200–201.

⁵⁰ Payne 1995: 201; Lee 1987: 181–182.

⁵¹ Siemens 2017: 164–172.

⁵² Пирс 2018: 264–270.

⁵³ Пирс 2018: 251–252, 255–256.

⁵⁴ Хитлер 2001: 19–25, 177.

⁵⁵ Розенберг 2013: 47, 49, 192, 310; Хитлер 2001: 20–23, 87.

⁵⁶ Пирс 2018: 277–280, 286–288.

⁵⁷ Пирс 2018: 286–289.

до слома *Сисџема* – генералска хунта преузима власт и врши погром над истакнутим Јеврејима и њиховим политичким клијентима.⁵⁸ Током свеопштег нуклеарног уништења САД, Тарнер доживљава личну трагедију – његова изабраница и саборац Кетрин гине у рацији организованој од стране војних снага. У шоку због губитка вољене особе Тарнер се пријављује за самоубилачку мисију, тј. нуклеарни напад на Пентагон, средиште војне хунте. Тарнер гине у извршењу овог задатка и ту се завршавају његови дневнички записи.⁵⁹

Роман се завршава епилогом историчара – приређивача који глорификује лик и дело Ерла Тарнера – скромног човека, верника идеје и храброг борца који је за остварење својих идеала жртвовао своју каријеру, своју интимну срећу и на послетку и сопствени живот. Датум његове погибије обележава се свечано сваке године као „Дан мученика“. Његово име уписано је у „Књигу мученика“ великим словима и оно представља прве речи које млади Аријевци науче да читају.⁶⁰ Глорификација палих саборца представља једно од општих места у идеологији националсоцијализма. Вођа NSDAP посветио је главно теоријско-биографско дело националсоцијализма *Мајн Камиф* саборцима погинулим у Пивничком пучу 1923. године.⁶¹ Нижерангирани јуришник берлинског SA Хорст Весел који је страдао у сукобу са комунистима промовисан је као узор аријевске омладине а корачница посвећена њему била је незванична химна NSDAP и нацистичке Немачке.⁶² Више узгред, историчар-приређивач напомиње да је „Организација“ у наредних 6 година (1993–1999) успела да сломи отпор остатака војне клике и преузме власт над САД а током 2000-тих и над остатком света. На самом крају врло је симболичан избор датума који Пирс узима за почетак владавине „Организације“ над САД – у питању је 20. април 1999. године. односно датум рођења Адолфа Хитлера.⁶³

Овим романом Пирс је екстремној десници открио књижевни жанр фикције који је ефикасно средство пропаганде а који не подлеже цензури нити законским тужбама. Његово дело доживело је велики комерцијални успех - само у САД и Канди до 2000-те године званично је продато преко пола милиона примерака.⁶⁴ Један од кључних сегмената успеха Пирсовог дела представљала је вештина аутора да у ток радње уплете многобројна реална питања која изазивају потресе у савременом америчком друштву попут доминације материјалистичке и конзумеристичке филозофије, произрелски оријентисане спољне политике САД на Блиском Истоку, демографског опадања белачког становништва, дистанциране олигархијске политичке елите, усељеничке политике, раширене корупције, криминала, расних тензија, школског насиља, бескућништва, неодговорног односа према ратним

⁵⁸ Пирс 2018: 299–302.

⁵⁹ Пирс 2018: 318–319.

⁶⁰ Пирс 2018: 321, 328.

⁶¹ Хитлер 2001: 4.

⁶² Siemens 2017: 27, 39.

⁶³ Пирс 2018: 322–327.

⁶⁴ Galloway 2021: 5.

ветеранима, питање слободног поседовања ватреног оружја и деструктивних утицаја холивудске и MTV културе на омладину. Пирс је ова актуела питања тумачио у идеолошком кључу националсоцијализма дајући им тиме потпуно нову димензију и увлачећи преко њих читаоце у своје виђење света.⁶⁵ Другим речима књижевна форма фикције омогућила је Пирсу да кроз динамичну радњу романа пласира сопствене екстремистичке ставове лако прихватљиве идеолошким истомишљеницима.

Иако никада није стекао значајну позицију у америчкој књижевности, нити добио наследника, Пирсов, по сопственом мишљењу, невешто написан фантастични роман подстава је низ политичких неофита на идеолошку радикализацију и стварање сопствених политичких и терористичких организација. Један од њих био је и Роберт Метјуз (1953–1984) који је под утицајем Тарнерових дневника 1983. године оформио неонацистичку организацију Ред (The Order). Метјуз и његови саборци ликвидирали су популарног јеврејског политичког аналитичара Алана Берга, подигли у ваздух синагогу у Колораду и извршили низ тешких оружаних пљачки оклопних возила за доставу новца и тако сакупили око 6 милиона долара плена.⁶⁶ Ипак најпознатији пример индоктринације путем *Тарнеровог дневника* представља случај ратног ветерана Тимоти Меквеја (1968–2001).⁶⁷ У априлу 1995. године, Меквеј је, копирајући у потпуности тактичке и техничке спецификације Тарнеровог напада на зграду ФБИ у Вашингтону, дигао у ваздух зграду федералне службе у Оклахома Ситију. У експлозији је страдало 168 особа а још осам стотина је теже повређено.⁶⁸ Парадоксално и ако су истраге доказале уску повезаност Пирса са Метјузом и Меквејем, аутор *Тарнеровог дневника* никада није оптужен ни за један преступ или злочин и умро је као неосуђивано лице. Елементи из *Тарнеровог дневника* присутни су и у манифесту Андреаса Брејвика норвешког десничара који је у јулу 2011. године извео бомбашки напад у Ослу (конципиран по моделу Тарнеровог напада на зграду ФБИ у Вашингтону) и масакр на острву Утоја у којима је укупно изгубило живот 77 људи.⁶⁹ Током нерета на вашингтонском Капитолу (у којима су страдале четири особе а више стотина је теже и лакше повређено) који су избили 6. јануара 2021. године поводом резултата последњих америчких председничких избора, револтиране присталице Доналда Трампа су испред Капитола поставиле вешала и гласно акламовале „додајте им конопца“ алудирајући тиме на „дан конопца“ из *Тарнеровог дневника*, тј. позивајући на смакнуће владајуће политичке елите.⁷⁰

⁶⁵ Cullick 2002: 96.

⁶⁶ Griffin 2001: 202–216.

⁶⁷ Ball, Dagger 1997: 717.

⁶⁸ Griffin 2001: 161–166.

⁶⁹ Fulcher 2018: 53–54.

⁷⁰ <https://www.nedeljnik.rs/samo-zato-sto-jedan-pokusaj-drzavnog-udara-nije-uspeo-ne-znaci-da-nece-i-sledeci-velika-analiza-dogadaja-u-vasingtonu-u-njujork-tajmsu-na-srpskom/>

Библиографија:

- Вајкарт, Р. *Од Дарвина до Хитлера: Еволуциона етика, еуеника и расизам у Немачкој*, Београд: Препород, 2006.
- Драгосављевић, В. *Идеје фашизма у Краљевини СХС: Организација југословенских националиста (1921–1929)*, Београд: Медија центар Одбрана, 2020.
- Пирс, В. Л. *Тарнеров дневник*, Београд: Феликс, 2018.⁷¹
- Розенберг, А. *Мити двадесетог века*, Београд: Метафизика, 2013.
- Хитлер, А. *Мајн Камиф*, Београд: Екопрес, 2001.
- Ball, T. Dagger, R. 'Inside The Turner Diaries: Neo-nazi Scripture'. *PS: Political Science & Politics*, 30 (4), 1997, 717–718.
- Boaz, R. E. *The Search for 'Aryan Blood': Seroanthropology in Weimar and National Socialist Germany*, doktorska disertacija odbranjena na Državnom univerzitetu Kent u avgustu 2009 (internet izdanje).
- Bosworth, J. R. V. *Mussolini's Italy: Life under the Dictatorship 1915–1945*, London: Penguin, 2006.
- Carsten, F. L. *The Rise of Fascism*, Los Angeles: University of California, 1969.
- Cullick, J. S. 'The Literary Offenses of a Neo-Nazi: Narrative Voice in 'The Turner Diaries''. *Studies in Popular Culture* 24, 3, 2002, 87–99.
- Darbi, S. Samo zato što jedan pokušaj državnog udara nije uspeo, ne znači da neće i sledeći – Velika analiza događaja u Vašingtonu u Njujork tajmsu u srpskom.
- Fulcher, D. *Dystopian Diasporas: The Turner Diaries and the White Supremacist Identity of the United States*, master rad odbrnjen na Univerzitet u Barselona 2018.
- Galloway, B. *Turner Diaries: Defining a Movement*, članak u štampi. Pristupljeno preko: https://www.researchgate.net/publication/352261510_Turner_Diaries_Defining_a_Movement
- Griffin, R. S. *The Fame of a Dead Man's Deeds: A Up Close Portrait of White Nationalist William Pierce*, Vermont: 1st Book Library, 2001.
- Kallis, A. A. (ed.) *The Fascism Reader*, London: Routledge, 2003.
- Knox, M. *To the Treshold of Power 1922/1933: Origins and Dynamics of the Fascist and National Socialist Dictatorships*, Cambridge: Cambridge Press, 2007.
- Lee, S. J. *The European Dictatorships 1918–1945*, London: Routledge, 1987.
- Payne, S. G. *A History of Fascism 1914–1945*, Wisconsin: University of Wisconsin Press, 1995. Pristupljeno preko: <https://www.nedeljnik.rs/samo-zato-sto-jedan-pokusaj-drzavnog-udara-nije-uspeo-ne-znaci-da-nece-i-sledeci-velika-analiza-dogadaja-u-vasingtonu-u-njujork-tajmsu-na-srpskom/datum-pristupa:20.8.2022>.
- Schmitz-Berning, C. *Vokabular des Nationalsozialismus*. Berlin: De Gruyter, 2007.
- Siemens, D. *Stormtroopers: A New History of Hitlers Brownshirts*, New Haven/London: Yale University Press, 2017.

⁷¹ Књига постоји у папирној форми без података о преводиоцу, издавачу, месту и години издања. На првој унутрашњој страни налази се лого у облику мачка Феликса. Овај лого се пре двадесетак година појављивао на издањима издавачког предузећа и штампарије Јуниор из Земуна која се бавила издавањем књига и брошура неонацистичке тематике. Могуће је да је ово издање Јуниора, али не може се са сигурношћу утврдити. (Прим. уред.).

VASILJE DRAGOSAVLJEVIĆ
Institute of History Belgrade

THE IDEOLOGY OF GERMAN NATIONAL SOCIALISM IN THE NOVEL
'THE TURNER'S DIARIES' BY WILLIAM LUTHER PIERCE

Summary

The Turner's Diaries by William Luther Pierce is one of the most controversial and politically very influential fictional piece of work that is ideologically motivated. In the four decades since its first publication (1978), the novel inspired the establishment of several neo-Nazi organizations and over forty terrorist attacks in which two hundred people died, thus gaining a reputation as the main generator of politically motivated violence in the USA. A precise analysis of the novel highlights the basic ideological postulates of German National Socialism, which are skillfully concealed within the pages of *the Turner's Diaries*, such as pseudoscientific racism, anti-Semitism, agrarianism, the glorification of politically motivated violence and the Nazi vision of global (racial) genocide. By investigating the ideas of Peirece's fictional novel one can identify its destructive elements and effects and thus draw attention of researches who are dealing with politically motivated violence towards this kind of literary genre as the main propagandistic weapon for political extremism which is not submitted to legal sanctions.

Keywords: William Luther Pierce, National Socialism, Neo-Nazism, Racism, Anti-Semitism, Agrarianism, Terrorism.